

Nytt om gammelt

September 2006 – Nr. 3/06

FÅBERG HISTORIELAG – LILLEHAMMER

Historielaget markerer Kulturminnedagen 2006

Europarådets Kulturminnevernkomite tok i 1985 initiativet til en felles kulturminnedag. Denne felles markeringen ble første gang arrangert i 1991. I fjor deltok 48 land og mer enn 21 millioner besøkte de mange arrangementene. I dag samarbeider Europarådet og EU om de årlige oppleggene. Målet for Kulturminnedagene er å få et så bredt publikum som mulig til å bli oppmerksom på verdien av kulturarven og å oppdage sine historiske omgivelser.

Miljøverndepartementet og Kulturdepartementet sørget for at Norge tilsluttet seg arrangementet som prøveordning fra

1993 og side som fast deltager fra 1996. Siden starten har Kulturminnedagen hatt god oppslutning over hele landet. En nasjonal komite oppnevnt av Miljøverndepartementet har ansvaret for markeringen i Norge. Den består av representanter fra Norges Museumsforbund, Riksantikvaren, ABM-utvikling og Norges Kulturvernforbund.

Årets arrangement i Norge finner sted søndag 10. september. Sammen med Island, Finland, Estland og Sverige setter Norge denne dagen søkelyset på "steder for ankomst og avreise." Fåberg Historielag har valgt å markere dagen med

arrangement på Berget, Lillehammer, bl. annet med orientering om den tidligere båttrafikken på Mjøsa, se program nedenfor. Dette var et naturlig valg i år som vi også har feiret Skibladners 150-årsjubileum.

Mer informasjon om Kulturminnedagen og alle arrangementer i Norge i år finnes på internett: www.kulturminnedagen.net (Vær oppmerksom på at vårt arrangement starter kl. 1530, ikke kl. 1200 som oppgitt i arrangementslista på internett).

Vandring på Berget og møte i Pakkhuset søndag 10. september

Steder for ankomst og avgang er tema for kulturminnedagen søndag 10. september. I Lillehammer finner markeringen sted på Berget og i miljøet rundt Skibladnerbrygga. Fåberg Historielag er arrangør.

Jan Vidar Lie Pedersen og Ole Hjelvik skal ta med seg interesserte på ei vandring rundt på Berget. Den starter klokka

15.30. Deretter blir det kaffeservering i Thorstads gamle pakkbu som er et minne fra den gang skipsfarten på Mjøsa hadde stor betydning. Lillehammer-kjøpmennene lagret varer i pakkhus for vinteren da forbindelse var dårlig.

I pakkhuset blir det også kåseri om skipsfarten på Mjøsa. Arne Julsrud Berg

og Arve M. Nordsveen vil kåsere. Begge to er engasjert i Mjössamlingene på Minnesund som samme dagen markerer sitt 25 års jubileum. Det er Mjössamlingene som eier pakkhuset, men det disponeres av Berget Vel.

Brygga på Berget har i mange år vært et sted for ankomst og avgang.

Rettelser til bind 1 og 2 av ” Husmannsplasser i Fåberg ”

På grunn av begrenset sidetall var det nødvendig å redusere stoffet en del. Dette har gjort at det ikke har vært plass til en del familier eller deler av familier, samt andre opplysninger det hadde vært ønskelig å ta med. Dette er å beklage, men valg av stoff er gjort etter beste skjønn.

Når det gjelder kartet til Bind 1 så er det kommet inn en noen merknader til plasseringen av en del steder. Noen av disse er direkte feilplassert.

Når det gjelder kartet til Bind 2 ville antall navn gjort det svært vanskelig å presentere et oversiktlig kartvedlegg til boka. Kart med husmannsplassene kommer på vår hjemmeside.

Nedenfor har vi satt opp en oversikt over kjente feil. Denne oversikten vil senere bli satt opp

For komiteen, ”Bokprosjektet, Husmannsplasser i Fåberg ”.

Ole H. Rønningen

Rettelser Bind 1

Side 61 Storhove og Thranebevegelsen.
Linje 12 og 13 kan være noe misvisende når det gjelder arrestasjon og dom.
Følgende kan opplyses: ”Den 7. juli 1851 ble Thrane og hans nærmeste med- arbeidere arrestert i Christiania. Det gikk 4 år før saken kom opp i Høyesterett. Thrane ble i 1855 dømt til 5 års fengsel. Han ble løslatt i 1858 og emigrerte til Amerika i 1863”.

Rettelser til kartet

Nr 209 Hammershagen lå sannsynligvis i sørøstre hjørnet av Nybu. Der er der merker etter tufter.

Nr 210 Plassen heter Hammershaugen.

Nr 212 Sutttestadhaugen/Landingslykkja er ikke merket på kartet. Den lå på nersiden av Vårsetervegen, ikke langt fra Vårsetera.

Nr 214 Flingslått lå muligens i skråningene nord for ”Oppland Turisthotell”.

Nr 215b Sletten nedre er avmerket to steder, den nordligste er feil.

Nr 234, 237, 238, 239 Er litt forskjøvet, men i riktig område.

Nr 255 Avskjellerudsveen ligger helt i vegkanten på nordsiden av RV 216. like nedenfor krysset til Blomsterbakken. Kalles ofte Hilmersenhuset.

Nr 259 Holtlihaugen, dette nummeret står to ganger. Det som står lengst nordøst er riktig. Det andre er feilskrevet for 295, Svendsrud.

Nr 277 Tidligere husmannsplass Holshagen. De to Holshagen gårdene er ikke avmerket da de ble utskilt som egne bruk omkring 1800.

Nr 283 Hagehaugen mangler. Var opprinnelig husmannsplass under søre Hage. Ble utskilt som eget bruk. Ligger like nord for 292 på kartet.

Nr 287 Hagesveen, Erik-lykkja, usikker plassering.

Nr 296 Seterhagen øvre, feil nummer, se 298.

Nr 297 Seterhagen (Kråbølsletta) er omtrent der 295 står nå, tufter. Kråbølsletta er navn etter herredsaagronom Kråbøl som kjøpte Sæter nedre søre for ca. 100 år siden.

Nr 298 Øverhaugen er forvekslet med Øverhagen.

Nr 299 Snekkerstugua står ikke på kartet. Den lå like nord for Søre Ål kirke.

Nr 300 Sæterstua (Kornfritt) lå omtrent ved sørenden

av Skogenhallen.

Nr 302b To plasser Trangerudenga. Plassering usikker. Muligens er den ene det samme som Bolstad i Åsmarkvegen.

Nr 319 Under Dallerud er det på slutten av 1700 tallet også nevnt plassnavnene , Dallerudstuen og Dallerudsveen. Disse r vanskelige å plassere, men kan ha sammenheng med Thorsveen, nr 322.

Rettelser Bind 2

Side 17 Vingromvisa er skrevet og tonesatt av sagbruksarbeider Julius Kristiansen f. 24/7 1879 på Kvenhushaugen under nedre Gilberg. Han døde på Vangen i S. Ål 20/2 1940. Gravlagt, Mesna Sogn.

Side 27 Moen (Diket), Gnr. 7, bnr.1. Eier 2003: Lena Wottestad

Side 167 Altona, ” Eier, Simen Kristiansen er feil og strykes”

Side 170 Einløysa, nedre. Ei linje byttet om. Korrekt tekst:
”1925: Thorstein H. Lien (Kvisberglien) f. 1889, g. 2g. m. Anna Johansen f. 1898, overtok som husmann. Barn Margit f. 1917, Else f. 1923, Hans f. 1925. I tillegg fra første ekteskap, Helga f. 1911, Thor f. 1914”.

Side 174 Lunden. Første linje, ordet ”lå” endres til ”ligger”, da husene ikke er revet.

Side 193 Lien – Flifletlien. Feil bilde. Bildet viser Lier, gnr. 126 bnr 1, se s. 180.

Riktig bilde:

- Side 219 Ei linje er byttet om og et navn mangler. Korrekt tekst er:
"1920-1946. Elias Liumsberget g.m. Thea Snekkermoen i 1900. Barn, Aksel f. 1900, Oline f. 1902, Ingeborg f. 1904, Kari f. 1907, Magne f. 1911, Emil f. 1914.
- Side 227 Flugstadøya, er lagt til Brudal. Eier 2003: Arne Brudal.
- Side 232 Bleken nordre har vært i slekta siden 1842. Bildet av garden er tatt av Simen Bleken forsommern 1940. Slipesteinen ikke på bildet. Det som vises ved størrhusveggen er ei potetrist.
- Side 264 Tollersrudhaugen. Av barna til Jørgen og Agnes Brubakken er Jørunn f. 1942 ikke blitt med.
- Side 285 Hagebakken gnr. 161 bnr. 3, eier er Wenke Ottesen Næss
- Side 296 Volden, nedre. 1900: En setning i siste linje er falt ut, skal være: ... var gift med Mathea Ulland. "Hans sønn Jon overtok som husmann i 1936". Han ble sjølveier i 1946.
- Side 301 Rammeteksten under 1895 noe misvisende; Guri Opjordsmoen slapp rettssak. Hun inngikk en avtale med brukeren av Jørstad S. Se under 1903 i den etterfølgende teksten.
- Side 304 Jørstad S.
a. Rammetekst, husmannsplasser, antall 1900, skal være 7, ikke 17.
b. Husmannsplasser under Jørstad S.
- Brostuen ble ikke tatt av Storofsen i 1789. Husene ble flyttet til Marienborg i 1782. Se side 315:
- Side 310 Nedre Brenden. Amund Rønning kjøpte bruket i 1938, IKKE i 1929.
- Side 335 Nerdalshaugen var husmannsplass til ca 1920 da Amund Arntsen kjøpte plassen.
- Side 366 Dalbergenga øvre. Bildet er fra ca 1995.
- Side 369 Nedre Myhren. Eier Hans Petter Melbø,
- Side 389 Bildet viser Henrikshagen, omtalt side 388.
- Side 399 Nygard nordre, gnr. 112, bnr. 1.
Garden ligger nord og opp for kirka. Jordbruksarealet er ca. 76 da. dyrket og ca. 52 da. beite. Skog 390 da. Annet areal 413 da. Seter på Skjellbreia.
Nygard nordre er hovedbølet.
(Nytt bilde fra ca. 1951).
- Side 408 Søndagskaffe på Søre Kval 1927, komplett tekst, fra venstre:
Karen Kval, f. Hovland, Iver Holtklampen, Helge Kval, f. 1927, Johanne Brenden Korsrud, Karl Vasrud, Sigurd Kval og Kristian Nordengen.

Ny årbok klar i oktober

Fåberg Historielag har snart klar sin årbok for 2006 og dette blir ei jubileumsbok. Boka har nemlig tallet 25 på ryggen. Boka har stor spennvidde når det gjelder tema for artiklene, fra byplanlegging til utrykningskjøretøyer, fra boksporten til Kokosprinsesser. Som vanlig har mange artikkelforfattere vært i virksomhet. Det er Jon Thorsrud som har formgitt boka som også for ham er den 25. i rekken.

A PRIORITARE

Nytt om gammelt

utgis av Fåberg Historielag,
Postboks 331, 2602 Lillehammer.

Thorsrud a.s har tatt seg av produksjonen.

Kurs i gotisk skrift

I samarbeide med DIS-Oppland (Database-handling i slektsforskning) vil historielaget i høst arrangere kurs i gotisk skrift, forutsatt tilstrekkelig antall deltagere. Kurset vil holdes en kveld pr. uke i seks uker, 2-3 timer hver kveld. Solveig Torp blir kursleder. Kursavgift kr. 900,-. De

som etter kurset ønsker å jobbe med oversettelse for historielaget i samarbeide med Opplandsarkivet på Maihaugen, i en avtalt periode, vil få kursavgiften refundert fra historielaget.

Interesserte bes henvende seg til Rolf Løvdal, tlf. 61 25 56 66 eller 90 20 75 52.

Ole H. Rønningen (t.v.) og Helge I. Rønning på plass ved salgsboden i Storgata.

Historielaget på markeder

Fåberg Historielag har deltatt på flere offentlige arrangementer i sommer og høst, og vil også senere være med på ulike fellesarrangementer. Ønsket er å komme i nærmere kontakt med medlemmer og alle med interesse for lokalhistorie.

Fredag og lørdag under Lillehammer-dagene i juni hadde historielaget stand på Bergsenhjørnet. Salget av lagets bøker gikk svært godt, og laget

fikk også mange nye medlemmer. Flere som besøkte standen, kommenterte artikler i årbøkene og kom med forslag til nye temaer.

Lørdag 2. september var historielaget på plass utenfor Eurosko i gågata under arrangementet "Gata er din", der lag og foreninger presenterte seg. Også denne gangen ble det solgt mange bøker og tegnet nye medlemskap.

Mange på byvandring

Helge Rønning og Jan Vidar Lie Pedersen hadde mange med seg på byvandring gjennom sentrum i juni. Vandringen startet på Lilletorget ved Wiesestatuen signert Rolf Lunde, og endte ved foten av Tårn-Petter utenfor Trønnes-gården, ei statue som også ble reist i forbindelse med byjubileet i 1927.

Turen gikk ned Nymosvingen og inn i bakgården ved Stribolt, sørover Storgata, ned Wiesesgate og til Stortorget. Derfra gikk turen opp Torgguta og sørover Storgata til Raabehjørnet. Fra hjørnet gikk turen ned til Banken og sørover til Søndre Park.

Det er ikke ofte lillehamringer bruker

Hjemmeside for historielaget

Historielaget arbeider for å ha klar sin hjemmeside på internett i løpet av året. Her vil aktuell informasjon bli lagt ut. Alle bøker blir presentert med innholdsfortegnelse. Videre vil registeret over innholdet i årbøkene (Årbok nr. 16) bli ajourført slik at det omfatter alle bøkene. Dette vil denne gang ikke bli utgitt i bokform, men vil bli tilgjengelig på hjemmesiden. Rettelser til Husmannsbøkene og kart som viser plassenes beliggenhet vil dessuten være tilgjengelig.

Historielagets hjemmeside på internett blir å finne på:

www.faberghistorielag.no

Etter hvert som informasjon blir tilgjengelig på internett er vi takknemlige om medlemmene kommer med forslag til forbedringer.

- Vi vil være med på flere lignende arrangementer. Det neste nå er julemarkedet på Maihaugen første søndag i advent, sier lagsformann Steinar Ouren. Også der vil vi ha med alle lagets årbøker. Det kan være lurt at de som mangler en eller flere årganger i sin samling, noterer dette ned og nyter anledningen på Maihaugen.

Dessuten er historielagets bøker fine julegaver!

to timer på turen mellom Lilletorget og Søndre Park, men så lang tid brukte byvandlerne på turen. Mye kunnskap ble formidlet og mange hadde også sine bidrag. Mange av deltakerne satte også et punktum for vandringen i kafeen i Søndre Park.